

MACAR I. KUNOS'TAN TRT'YE UZANAN TÜRKÜ KÖPRÜSÜ

Nevzat GÖZAYDIN

Batı ve Orta Avrupa Türkoloji merkezlerinin önde gelenlerinden biri Macaristan'dadır. Bir yandan eski çağlardaki Orta Asya topraklarında yaşanan ortak tarih ve kültür bağlarının iyi bilinip değerlendirilmesi, diğer yandan Osmanlı Devleti ile 16. yüzyılda karşılıklı gelişen ilişkiler, Macaristan'da Türk dili, edebiyatı, tarihi ve halk bilimi ile ilgili araştırmaların 19. yüzyıldan itibaren çoğalmasını sağlamıştır. Türkoloji orada köklü bir geçmişe sahip olmuş, bu bilim dalında değeri bugün bile bir şey yitirmeyen yüzlerce kitap ve makale değişik dillerde yayın hayatına girmiştir. Macar Türkoloji'sinin ağır topları sayılan ve birçok öğrenciyi bu alana kazandıran Nemeth, Ligeti, Fekete, Rasonyi, Eckmann, Sinor, Kakuk ve Hazai vd. akademisyenlerin yanı sıra, kendini amatör olarak Türk dili ve edebiyatı derlemelerine ve araştırmalarına veren Ignacz Kunos, 19. yüzyılda Osmanlı topraklarında topladığı metinleri yayımlayarak bize bir hayli önemli bilgiler bırakmıştır.

Türkoloji'nin unutulmaz isimlerinden olan Wilhelm Radloff'un on ciltlik *Proben der Volksliteratur der türkischen Stämme* (= Türk Boylarının Halk Edebiyatından Örnekler), 1866-1907 içindeki 8. cilt yine I. Kunos tarafından hazırlanmıştır.

Burada söz konusu edeceğim eserindeki metinler, Türkçe ve Macarca çevirileridir. Duyduklarını kendine göre tuttuğu kayıtlardaki Latin harfleriyle aktardığı masallar (98 adet), bilmeceler (278 adet), mâniler (401 adet), türküler (113+21 adet), bekcı (ramazan) mânileri (19 adet), çeşitli türküler (17 adet) Türkçe olarak aktarılmıştır. Ancak her bir tür için ayrı araştırmaların bugüne kadar karşılaştırmalı bir şekilde ortaya konmadığını da biliyoruz. Sadece Doç. Dr. Ali Osman Öztürk, metinleri aktardıktan sonra her bir tür-

künün Türkçe yayımlanmış varyantlarının kaynaklarını dipnotlar hâlinde vermiştir.

I. Kunos'un bütün türkülerinden hangilerinin TRT'nin Türk Halk Müziği (THM) repertuvarında yer aldığı konusu bugüne kadar ele alınmamıştır. Bu arşivdeki türküler ise çeşitli yayın ve iletişim kanallarıyla bütün yurda yayılmaktadır. Böylece Kunos'un derlediği metinler, artık Türkiye'nin her köyünde / kentinde karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda artan dil ve ağız derlemelerinde bu türkülere rastlanması da çok mümkündür. Belki daha aşağıda görüleceği üzere, bazı varyantları da hâlâ mevcuttur. TRT / THM Repertuar Kurulu zaman zaman derleyicilerden gelen türkülerini gerek söz gerek nağme olarak dinlemekte, orijinal / otantik kabul görenler repertuvara alınmaktadır. Ancak bazen beğenilmeyen sözlerin değiştirildiğini de biliyorum. Bir ara ben de o kurulun üyesiydim ve halkın içinden çıkan yerel sözlerin 'sakıncalı' bulunup değiştirildiğini de gördüm, yaşadım. Bazen de varyantların bile kabul edilmediği, eserin derleyiciye geri gönderildiği de olmuştu.

Amacım; Kunos'un türkülerinden hangilerinin TRT / THM repertuvarına girdiğini, girdiyse repertuar numarasını, kaynak kişisini, derlemecisini ve varsa varyantlarını göstermek oldu. Aşağıda bunları sıra numaralarıyla veriyorum. Bazen türkülerin ilk dizeleri veya üçlükleri, dörtlükleri değişik yerlerde olabilmekte ancak aynı metin içinde yine de yer almaktadır. Bu farklılıkları da belirtmeye çalıştım. Böylece bundan sonra ağız / dil derleme ve araştırma yapanların, o türkünün 1889 yılından önceki durumunu da bilmesini sağlamak mümkün olacaktır.

1) Kunos / No.: 6, "Ay doğar ayazlanır- Gün doğar beyazlanır- Gelin olacak kızlar - Hem gider hem nazlanır" (s. 256-257)

TRT / THM Rep. No.: 438, 1. dörtlük: "Ay doğar ayıstandan - Gün doğar günistandan... / 3. dörtlük: 1, 2, 3. dizeler aynı, 4. Acep kime nazlanır" (s. 79). Bayburt, KK.: Yaşar Karapınar, D.: Mustafa Hoşsu.

2) Kunos / No.: 14, "Altın tasta gül kuruttum - Yârî sinemde uyuttum - O söyledi ben unuttum / Bağlantı: Gönül ülfetini buldu - Saçı Leyla'ya vuruldu" (s. 263)

TRT / THM Rep. No.: 485, 1. ve 2. dizeler aynı, "Yâr söyledi ben unuttum / Bağ.: Gönül efendini buldu - Saçı Leyla'ya vuruldum" (s. 36). Hatay / Antakya, KK.: Sıdıka Şerbetçi, D.: Muzaffer Sarısözen.

3) Kunos / No.: 23, "Atımı bağladım ben bir mantara - Okkası geliyor kantara - Mevlam bizi bu yerlerden kurtara" (s. 269)

a) TRT/THM Rep. No.: 914, "Atımı bağladım ben bir kotana..." (s. 73). Gümüşhane, KK.: Salim Polat / Mutlu - Yusuf Sözen, D.: Muzaffer Sarısözen.

b) TRT / THM Rep. No.: 951, "Atımı bağladım ben bir ormana..." (s.73). Eskişehir - Sivrihisar - Çardaközü köyü, KK.: Yöre ekibi, D.: Muammer Uludemir.

4-) Kunos / No.: 24, "Ateşim yanmadan tütünü tüter / Yârin bahçesinde bülbüller öter / ötme bülbül ötme halim beşbeter - Bağ.: Kalmadı sabre mecalim, ağlarım her gün - Yarın Hakkın divanında, söylerim bir gün." (s. 270-271)

TRT / THM Rep. No.: 2869, I. dize aynı, "İrem bahçesinde bülbüller öter / Bana bir iş oldu ölümden beter. / Bağ.: Kalmadı sabrı tahammül ağlarım her gün / Yarın Hak divanında söylesem bir gün." (s. 72). Hatay / Antakya, KK.: Sıdika Şerbetçi, D.: Ankara Devlet Konservatuvarı.

Not: Bağlantının son dizesinin nasıl bozulduğu ortadadır.

5) Kunos / No.: 27, "Bahçe dıvarından aştım - Kırmızı güle ulaştım - Öptüm koktum helallaştım (s. 273) Bağ.: Kadınım şalı kuşan da gel - Nar ağacı narsız olmaz - Al rubayı bağlan da gel - Gül ağacı gülsüz olmaz - Benim yârım bensiz olmaz."

TRT / THM Rep. No.; 1343, "Bahçe duvarını aşdım - Sarmaşık güle do-laşdım - Öptüm sevdim helallaşdım. / Bağ.: Öldüm yalvarı yalvarı - Topukda dallı şalvarı - Aman Adanalı yandım Adanalı - On parmakları kınalı - Sebe-bimsin yandım delikanlı." (s. 108). Kayseri, KK.: Emminin Mehmet Ağa, D.: Emin Aldemir.

Not: Bağlantı tamamen değiştirilmiştir.

6) Kunos / No.: 32, "Ben yare yolladım bir gömüştarak - Tara zülüflerin gerdanına brak - Şanına düşer mi sevup de brakmak" // 3. üçlük "Ben yare yolladım bir gömüştara - İçine doldurdum envai koku - Ben burada yazdım sen ora oku." (s. 276)

TRT / THM Rep. No.: 1340, 3. üçlükte "... bir elmas kutu - Kutunun içinde on türlü koku - Yârimi sorarsan cevahir topu." (s. 133). Bilecik, KK.: Nuriye Yılmaz, D.: Saadet Yılmaz.

Not: 2. ve 3.dizeler uyumsuzdur.

7) Kunos / No.: 34, “Benim yüküm havuç deyil elmadır” ile başlayan metindeki 3. üçlük “Sarı zeybek şu yerlerde ıslanır - Yağmur yağar silahları paslanır - Bir gün olur deli gönül uslanır” derlemesi iki ayrı türkü olarak elimizdedir (s. 278).

a) TRT / THM Rep. No.: 183, aynı metin; Burdur / Yeşilova, KK.: Salih Urhan, D.: Ahmet Yamacı, Notalayan: Ahmet Yamacı.

b) TRT / THM Rep. No.: 1652, aynı metin; Rumeli, KK.: Osman Pehli-
van, D.: Muzaffer Sarısözen, Notalayan: Muzaffer Sarısözen. Üstteki 1. me-
tinde 3. dize yoktur.

8) Kunos / No.: 35, “Benim sevdiceğim bahçenin gülü... / 2. üçlük: “Ev-
lerimin önü ak gül ağacı - Dökülür yaprağı kalır ağacı - Acen nedir bu sev-
danın ilacı?” (s. 279)

TRT / THM Rep. No.: 1307, “Evlerinin önü dumanlı dayler... / 3. üç-
lük: 1. ve 2. dize aynı, 3.sü: “Nerelerden gelir bunun ilacı” (s. 343). Bilecik /
Kendirli, KK.: Nuriye Yılmaz, D.: Saadet Yılmaz, Notalayan: Saadet Bircan
Yılmaz.

9) Kunos / No.: 37, “Bir gemim var deryaları dolaşır - Dolaşır da iske-
leye yanaşır - Benim yârim çıtır-pıtır oynadır.” Sonraki 6. üçlük: “Bir gemim
var salıverdim engine - Pek müşğüldür bulmak dengi dengine - Şimdi rağbet
güzel ile zengine” (s. 280-281).

Bu metnin üç varyantı bulunmaktadır:

a) TRT / THM Rep. No.: 3981, 1. dize aynı, “Bezirgânlar damga da vurur
zengine - Kaderim yok varamadım dengime”. Edirne, KK.: Kont Mustafa, D.:
Metin Gürgen, Notalayan: E. Çalışkanel - M. Gürgen (s. 151).

b) TRT / THM Rep. No.: 1359, “Bir gemim var adalara yaslanır...” 2. üç-
lük: “Bir gemim var salıverdim engine - Kaderim yok düşemedim dengime -
Şimdi rağbet güzel ile zengine” (s. 151), Ankara, KK.: Genç Osman, D.: Nida
Tüfekçi, Notalayan: Nida Tüfekçi. İkinci üçlük Kunos’la aynı.

c) TRT / THM Rep. No.: 148, “Bir gemim var salıverin engine - Şimdi
rağbet yâr güzel ile zengine - Gaderim yok düşemedim dengime” (s. 150).
Aydın, KK.: Nursal Ünal, D.: Durmuş Yazıcıoğlu, Notalayan: D. Yazıcıoğlu.

10) Kunos / No.: 44, “Edirne köprüsü taştan - Sen çıkardın beni baş-
tan - Ayırdılar küçük yaştan / Bağ.: vuruldun mu duyuldun mu - Bir güzele
vuruldun mu?” (s. 285)

TRT / THM Rep. No.: 620, "Edirne'nin ardi dayler..." 2. üçlük: 1. ve 2. dize aynı, 3.: "Ayrıldılar beş kardaştan / Bağ.: Ay oldun mu duyuldun mu - Hacıoğlu Mestan gibi vuruldun mu?" (s. 297). Edirne, KK.: İhsan Köycü, D.: Muzaffer Sarısözen, Notalayan: M. Sarısözen.

11) Kunos / No.: 45, "Elmanın bir yanı yeşil - At kolun boynumdan aşır - Sarhoşum dilim dolaşır / Elmayı nazik soyarlar - İçini tabağa koyarlar - O yâri benden sorarlar. Bağ.: Filcan filcana - Gerdan gerdana - Odaları yan yana - Mumları şamdana - Anasını urgana - Babasını ormana - Kör olası kaynana - Kızını da ver bana." (s. 285-286)

a) TRT / THM Rep. No.: 3895, Kunos'un 2. üçlkle verdiği burada 1. üçlük olmuş, ancak 3. dize "Sen bize gelme duyarlar" olmuş. Kunos'un 1. üçlük olarak verdiği ise THM'de ikinci üçlüktür (s. 315). Bağlantı THM'de sadece "Fincan fincana - Sazlar bir yana - Kurban bir cana" şeklindedir. İstanbul, KK.: Ahmet Mithat Şenol, D.: Nejat Buhara, Notalayan: Nejat Buhara.

b) TRT / THM Rep. No.: 997, "Elmayı nazik soyarlar - İçine bade koyarlar - Güzeli candan severler - çirkini baştan severler / Elmanın bir yanı yeşil - Bakmıya gözler kamaşır - Serhoşum dilim dolaşır - Güzele her şey yaraşır" (s. 315). Bilecik, KK.: İbrahim Tarık Çakmak, D.: M. Sarısözen, Notalayan: M. Sarısözen.

Kunos / No.: 49, "Ezizgândan Kemahtan - Yâr gelir oynamaktan - Kız ellerin kabarmış - Tef çalıp oynamaktan ?/ Bağ.: Vay dağlar dumanlı dağlar - Sılada yârim ağlar - Ağlama ninem ağlama - Al giyüp karaları bağlama - Ben gidersem gelirim - Ardım sıra ağlama." (s. 287-288).

TRT / THM Rep. No.: 1552, 1. ve 2. dizeler aynı - Kolumda can kalma - Tef çalıp oynamaktan / Bağ.: Oy dağlar oy dağlar - Sılada yârim ağlar - Ağlarsa annem ağlar - Kalanı yalan ağlar - Ağlama ninem ağlama - Boşuna ciğer dağlama - Ben gidersem gelirim - Nafile kara bağlama." (s. 325). Kunos'taki 2. dörtlük "Erzincan'da bir kuş var - Kanadında gömüştür..." ile 3. dörtlük "Al çuhanın hasını - İşlettim yakasını..." THM'de yoktur. 4. dörtlük olan "Erzincan'ın deresi - Hayli çeker arası - İbişimin kır atı - Çarşıda tellal elinde" THM'de 1. ve 2. dizeler aynı fakat sonrası "Mehmed'im vurdular - Yedi yerden yarası" şekline girmiştir.

Kunos / No.: 11, "Akşam olur güneş gider, şimdi buradan / Garip garip kaval çalar, çoban dereden, / Pek körpesin esirgesin, seni yaradan." (s. 261)

Bu metin TRT'nin THM repertuarında değil, Türk Sanat Müziği (TSM) repertuarında 292 numara ile kayıtlıdır. Bestekârı: Nikoğos Ağa, söz

yazarı: Abdülhamit Ziyaeddin Paşa, makamı: hicazkâr, usulü: aksak. Ancak Kunos'taki ikinci üçlük TSM'de yoktur. 3. üçlük ise nakaratla birlikte tamamen aynıdır.

Kunos / No.:55, “İki turnam gelir allı karalı / Birisini şahin vurmuş yaralı / O yavruya sorun aslı nereli” (s. 291). Kunos'taki metin dört üçlükten oluşmuştur. Ancak aşağıda görüleceği üzere, THM repertuarında bulunan varyantlarda bunlar yoktur ve ayrıca bağlantıları vardır. Bunun dışında bir varyant da Pir Sultan Abdal'a ait metindir.

a) TRT / THM Rep. No.: 731; “İki durnam gelmiş akli kareli / İkisine sordum biri nereli / O da bencileyin bahtı kareli” (s. 479). Konya, KK: Silleli İbrahim, D.: Muzaffer Sarısözen, Notalayan: M. Sarısözen.

b) TRT / THM Rep. No.: 1151; “İki durnam gelmiş yolda yorulmuş / Şahin vurmuş ganetleri kırılmış / O da benim gibi yârdan ayrılmış” (s. 479). Ordu-Mesudiye, KK.: Rüştü Tuncalı, D.: Muzaffer Sarısözen, Notalayan: M. Sarısözen.

c) TRT / THM Rep. No.: 2946; “İki durnam gelir aşeden akli kareli / Birini sildim birini sordum aslı nereli / Ya o da bencileyin yârdan ayrılmış” (s. 479). Buradaki 3. üçlük, Kunos'taki 3. üçlükle aynı: “İnme turnam inme orada kış olur / Senin bastığın yerler hep donar taş olur / Sana turnam sana kimler eş olur”. Kunos'taki 2. dize “Böyle kalmaz elbet sonu hoş olur” şeklindedir. Rumeli, KK.: Nafia Bilge - Zelilia Bilge, D.: Havva Karakaş - Hasan Karakaş, Notalayan: Hasan Karakaş.

d) TRT / THM Rep. No.: 3458; “İki durnam gelir Bağdat elinden / Gül alır gül verir kendi elinden / Âşığın verdiği koymaz dilinden / İnip gider durnam dost diye diye” (s. 479). Yukarıda belirttiğim Pir Sultan Abdal'a ait metindir. Manisa - Gördes, KK.: Niyazi Emre, D.: Ahmet Günday, Notalayan: A. Günday.

e) TRT / THM Rep. No.: 1780; “İki durnam vardır akli kareli / Avcı vurdu kanatları yareli / O da benim gibi bahtı kareli” (s. 480). Niğde, KK.: Mustafa Özaşık, D.: İstanbul Belediye Konservatuarı, Notalayan: Yücel Paşmakçı.

Kunos / No.: 81, İlk ve ikinci dörtlükler TRT / THM repertuarına girmemiştir. Üçüncü dörtlük şöyledir: “Kırmızı gülün dalı var / Büyün benim efkârım var / Her gün ağlasam yeri var / Gönül sabret de hamd eyle, şükreyle.” (s. 312)

a) TRT / THM Rep. No.: 1174. Buradaki ikinci dörtlük varyanttır: “Kırmızı gülün alı var / Her gün aylersem yeri var / Al yanağında beni var / Arzuylan erzediyor deli gönül” (s.551). Edirne - Keşan, KK.: Emrullah Gürses, D.: Muzaffer Sarısözen, Notalayan: M. Sarısözen.

b) TRT / THM Rep. No.: 4098. Üç üçlükten oluşuyor ve sadece ilk üçlük varyanttır: “Kırmızı gülün alı var. / Her gün ağlasam yeri var / Bugün benim efkârım var” (s. 552). Rumeli, KK.: Âşık Ali Tanburacı, D.: TRT Müzik Dairesi Bşk., THM Şb. Md., Notalayan: Altan Demirel.

Kunos / No.: 95, “Oduncular dağdan odun indirir / Gözüm yaşı deyrmeni döndürür / Bu dert bizi iflah etmez öldürür.” Bağlantı: “Gel ağlama garib bülbül / Mezarımın taşında / Hem ayrılık yâr sevdalı başımdâr” (s. 321). Bu üçlüden başka Kunos, beş üçlü daha ilave etmiştir. Buna karşılık TRT / THM repertuvarında bu üçlükle veya az değişikliklerle başlayan üç varyant bulunmaktadır:

a) TRT / THM Rep. No.: 1197. Birinci üçlük aynı olup bağlantısı şöyledir: “Ötme de bülbül kabrimin taşında / Hem ayrılık hem sevda var başında” (s. 626). Manisa, KK.: Haydar Bayçın, D.: Muzaffer Sarısozen, Notalayan: M. Sarısozen.

b) TRT / THM Rep. No.: 2327; “Oduncular dağdan odun endirir / Yürük sular değirmeni döndürür / Kız oğlanın sulağımı kandırır” – Bağ.: “Hayıflar zulümler şahine benlimiz / Bu yıl pek zulüm var yedi benlimiz” (s. 626). Kayseri - Bünyan, KK.: Adnan Türköz, D.: Yücel Paşmakçı, Notalayan: Y. Paşmakçı.

c) TRT / THM Rep. No.: 2957; “Oduncular dağdan odun indirir / Gözüm yaşı susuz değirmen döndürür / Çoğa varmaz bu dert beni öldürür” – Bağ.: “Ayleme yosmam gel konuşalım / Bir zaman efendim çok zaman” (s. 626). Rumeli, KK.: Nafia Bilge - Zeliha Bilge, D.: Havva Karakaş, Notalayan: Haşan Karakaş.

Kunos / No.: 97, “Sabahın seher vaktinde, görebilsem yârimi / Gül dalına bülbül konmuş, çeker ahuzarını / Elimden almak isterler, benim nazlı yârimi” -Bağ.: “Yâr sefada ben cefada, hoşundu yâr hoşundu / Ko bir zaman böyle gitsin, yine göynüm hoşundu” (s. 323). Kunos daha sonra üç üçlük daha vermiştir. Bunlardan 3. üçlük 827 No.'lu türküde aynen yer almaktadır:

a) TRT / THM Rep. No.: 827. Birinci üçlük Kunos ile aynıdır ancak bağlantı farklıdır: “Bu güzellik sana bana kalmaz o şimdi yâr şimdi / (Tekrarı), (s. 664), Kunos'taki 3. üçlük “Sabahın seher vaktinde, oturmuş kahve içer / Bir

elinde bülbül vardır, bir elinle gül seçer / Ayda bir selam verirdi, onu da vermez geçer” (s. 323). TRT / THM ise şöyle veriyor: “Sabahın seher vaktinde oturmuş kahve içer / Bir elinde altın makas yârine fistan biçer / Bir selama kail olduk onu da vermez geçer” (s. 664). Erzincan, KK.: Refik Aktan - Zeki Oğuz, D.: Muzaffer Sarısözen, Notalayan: M. Sarısözen.

Kunos / No.: 103; “Şu Bursa'nın kestanesi / Okka basar beş tanesi / Anasının bir tanesi.” Bağlantı: “Mastikam gelir nazilen / Ben konuşmam kurnazilen / Gel aman gel gel aman / Mahpustayım kısım aman / Mariçayı ben saramam,” // “Şu Bursanın yolu iki / Kaydı konduramın teki / Anasının odur ilki” // “Şu Bursadan gece geçtim / Acı tatlı suyun içtim / Mariçadan ayrı düştüm” (s. 327). Birinci dizeyle başlayan ve TRT / THM repertuarında olan iki türkü vardır.

a) TRT / THM Rep. No.: 2965; “Şu Bursa'nın kestanesi / Okka çeker beş tanesi / Annesinin bir tanesi” Bağlantı: “Ağam içmemdi bu demleri / Yâr siteleri / Paşam içmemdi bu demleri / Yâr siteleri.” (s. 725). Bilecik - Göl-pazarı, KK.: Hüseyin Günyüzlü, D.: Ankara Devlet Konservatuvarı, Notalayan: Emin Aldemir.

b) TRT / THM Rep. No.: 2966; “Şu Bursa'nın kestanesi / Okkalarda çekilir beş tanesi / Annesinin bir tanesi / Tartar beş parayı kurtar” (s. 720). Konya - Çumra - Alkaran, KK.: Mehmet Yozgatlı - R. Erdoğan - H. Kaçma, D.: Ankara Devlet Konservatuvarı, Notalayan: Yılmaz İpek.

Macar Türkolog I. Kunos, kitabında başka türküler de aktarmış olup bunların yanı sıra yüzlerce mânî de derlemiştir. Bu mânîlerin veya mânî katarlarının içinde de bazı üçlükler veya dördlükler TRT / THM repertuarının içinde yer yer bulunmaktadır. Kunos'taki bazı ikinci, üçüncü, dördüncü üçlükler TRT / THM repertuarında farklı ilk dizeleriyle yer almaktadır. Bütün bu farklılıkların her birinin ayrı ayrı araştırılıp belirlenmesi gerekmektedir.

İkinci önemli bir konu, Kunos tarafından derlenen metinlerin derlendiği yerler ile kaynak kişilerin belli olmayışıdır. TRT / THM repertuarına girenlere baktığımızda bunların bir bölümünün Rumeli kaynaklı olduğunu görüyoruz. Diğer varyantlar ise Anadolu'nun genellikle batı illerinden... Kunos'un günlüğü veya detaylı bir gezi günlüğü bulunmadığından herhangi bir tahminde de bulunamıyoruz. Dolayısıyla derleme yapıldığı tarihlerin de bulunmadığını söyleyebiliriz.

Başka önemli bir nokta da TRT / THM repertuarındaki türkülerin derlenme tarihlerinin bulunmayışıdır. Bizzat THM Şube Müdürlüğünde gi-

riştiğim çabalar sonuç vermedi. Şu andaki müdür, sanatçı dostumuz Sayın Kubilay Dökmetaş'ın verdiği bilgilere göre, bazı türkülerin derleme tarihleri notalar üzerinde kayıtlı imiş, hepsi değil... Ancak repertuvar numaralarına baktığımızda hangisinin daha eski olduğunu anlayabiliyoruz.

Son yıllarda THM Şube müdürlüğü görevinde bulunan Sayın Altan Demirel (rahmetli) bir ara, benim de görev yaptığım repertuvar kuruluna yeni türküler kazandırmak için Ankara Devlet Konservatuarı derlemelerine el atmış ve bazı türkülerini bugünkü anlayışla notaya almıştı. Konservatuarın derlemeleri içinde türkülerin yanı sıra birçok mâni, atasözü, deyim, halk tedavi usulleri ile başka halk bilimi malzemesinin bulunduğunu da kendisinden işitmiştim. Bugüne kadar bilinmeyen bu hazinenin gün ışığına kavuşabilmesi için bazı gayretler içine girmiş ancak sonuç alamamıştı.

Gerek Kunos metinlerinin hepsinin gerek Ankara Devlet Konservatuarı derlemelerinin ayırım gözetilmeksizin, genç bilim insanlarınca en kısa zamanda ele alınması, değerlendirilmesi ve yayımlanması içtenlikle dileğimdir.

Kaynakça

Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi, 2 C., TRT Müzik Dairesi Yay. Ankara 2000, 720 s.

KÚNOS, Ignác, *Oszmán-Török Népköltési Gyűjtemény - Második Kötet: Oszmán-Török Népmesék És Népdalok*, Budapest 1889, XXXIV+421 s.